

II
58716

Prečastiti gospod!

Značaj našega veka je na eni strani splošna brezvernost (ne le zametovanje kake resnice) na drugi strani pa ravno tako splošna malomarnost; oboji pa je glavni steber in naj večja podpora judovsko-liberalno tiskarstvo in žalibog da mnogo tudi malomarno katoliško, ker se ne podpira, kakor bi se moglo.

Če pa poznamo glavno zlo in tudi tega vzroke, se nam pomoček sam po sebi ponuja, ki je konservativno-katoliško tiskarstvo. »S čemur sovražnik zmaguje, s tem mora biti premagan.« Da je temu res tako, spričujejo vedni opomini cerkvenih vladikov, škofov, zlasti opomin sv. Očeta Leona XIII. dné 28. decembra 1879. Zato tudi vidimo, da po vseh glavnih mestih se zraven brezvernih snujejo v novjših časih tudi katoliške tiskarne, n. pr. v Gorici (Hilariana), v Gradcu, Inomostu, Lincu, Pragi, Zagrebu i. t. d. Kar pa je povsod dobro delo in potrebno, je gotovo dobro delo in potrebno tudi pri nas. Zato smo si prizadevali in poslednjič tudi dobili od višoke c. kr. deželne vlade dovoljenje za vstanovo katoliške tiskarne v Ljubljani.

Ali reč stane mnogo denarja, ki se v naših okoljšinah dá le vkup spraviti **viribus unitis**. Zato se obračamo do Vas, prečastiti gospod, da bi nam po svoji vnemi in svoji moči pomagali vstanoviti potrebno tiskarno. Prosimo tudi, da v svojem krogu še druge blagomisleče gospode duhovne in svetne zato dobro reč vнемate, ker nam ni mogoče vsakemu posebej dopisovati. Res je, da naša plača je v primeri z drugimi slaba; res je, da imamo mnogo več stroškov, kakor nekdej; res tudi, da se od duhovščine če dalje več zahteva; ali ravno to nas poterjuje, da **mertva roka**, brez ktere darežljivosti se skoraj nič velikega ne doseže, bode v svoji lastni reči še obilnejše pomagala. Brez daljnega prigovarjanja in vedne skušnje, le rečemo: Vse zamoremo, če le hočemo, ničesa pa ne moremo brez truda in požertvovaljnosti.

Ker smo prepričani, da nikomur med nami ne manjka niti spoznanja potrebe lastne tiskarne niti darežljive požertvovaljnosti za dobro reč, objavimo le še načert osnove in izpeljave našega namena.

Mislili smo od začetka na dandanes navadno pot, na delnice. Ker pa te pri nas niso posebno priljubljene; dalje, ker ne mislimo tako velikansko začetí, da bi takoj 50 in več tisoč potrebovali in zadnjič še naj bolj zato, ker nam je mnogno prijateljev prigovarjalo, rajše se obrniti na znano darežljivost katoliških »Slovencev« ter so sami prostovoljno obetali po moči za dobro reč darovati (kar so marsikteri že tudi storili), smo svojo ~~pervo~~ misel popustili ter prosimo Vas, prečastiti gospod nam pomagati k dosegí tega namena:

1. Z darom. Do zdaj nam je za vstanovo tiskarne nekaj dobrotnikov podelilo po 50 gld, nekaj tudi po 100 gld; več drugih pa nam je enak dar obetalo, trije gospodje tudi še več. Da pa ta svota ni ravno zapovedana, se umé samo po sebi. Naj vsak stori, kolikor more, in svesti smo si, da bode tiskarna kmalo v delovanji.

2. S posojilom. Ker bi darovi znabiti vendar ne zadostovali, je nam pri tem podvzetji pomagano tudi s posojilom. Tú pač želimo bolj okrogle zneske, saj po 50 ali 100 gld: če kdo premore, tudi še več, ker je zaradi vpisovanja, letnih računov ali obresti veliko laglje.

Ker bi o novem letu radi že zlastno tiskarno začeli, lepo prosimo, da nam svoto, s katero nam pomagati se je kdo odločil, pred ko mogoče pošlje ter tudi določno dostavlja, če in koliko hoče za tiskarno darovati ali posoditi in sicer ali brez obresti ali z navadnimi obrestmi. Obetamo, da bode vse natanjčno vpisano in da se bomo zvesto ravnali po volji in naročilu vsakega dobrotnika. Naj bi se pa primerilo — česar se vendar ne nadejamo — da bi se tako malo daril in posojila nabralo, da bi ne mogl kaj začeti, obetamo poslani denar lastnikom takoj nazaj verniti, ali ga sicer po njih naroročilu obrniti. — Umé se, da katoliška tiskarna bila bi potem za vselej pokopana.

Konečno še: S čem pa hočemo mi dobrotnikom poverniti?

1. S prav priserčnim, slovenskim izrekom: Bog plati! Bog poverni vsem dobrotnikom s duhovnimi in telesnimi darovi!

2. Opravljati vedno nekoliko letnih sv. maš za vse žive in mrtve dobrotnike. Način, po katerem se bodo opravljale ali vsaki mesec, ali vsaki teden, bode pozneje po dogovoru določen. Koliko dandanes zadnja volja velja, n. pr. dobrodelne vstanove za vboge, za večne maše i. t. d. imamo izgledov dovolj. Skerbimo toraj za-se po drugi poti, s katero še mnogo družega dobrega storimo, ki zná še dolgo po naši smerti dobrodejno vplivati na našo ljubo domovino.

3. Tiskarna nima ostati osebna lastnina, ampak bode izročena kakemu katoliškemu društvu; menda naj boljše, če našemu duhovnemu podpornemu društvu. Tako zna, če Bog delo blagosloví, s časoma mnogo dobička imeti in svoje potrebne brate tudi obilnejše podpirati. In potem ni prezreti, da potem takem ostane tiskarna vedno v duhovskih, tedaj zanesljivih rokah. Znabiti jo bodo potomci še bolj potrebovali, kakor mi. »Časi so hudi« in nič dobrega ne obetajo.

4. In zadnjič bo imel časnik, naj se že imenuje »Slovenec« ali kakor hoče, terdno podlago, ne pa le omahljivo t. j. naročnino nestanovitnih naročnikov. Brez konservativnega, političnega lista menda duhovščina in katoliški »Slovenci« vendar ne morejo biti; ravno zdaj pa je prilika kaj stalnega za tako potreben časnik storiti. Se nam mar li bode še mnogokrat ponujala, kdo vé?

Tedaj, prečastiti gospod, če Vam je načert všeč, pomagajte po svoji moči ga izverševati v blagor naše katoliške domovine in njenih potomcev, v blagor Cerkve in države.

Bog pomozí!

Vredništvo in opravništvo „Slovenca.“

Karl Klum

J. Jerič

